

STANOWISKO
IV Zgromadzenia Ogólnego
Związku Powiatów Polskich

Licheń, 12 kwietnia 2002r.

dotyczące realizacji zadań przez samorządy powiatowe

IV Zgromadzenie Ogólne Związku Powiatów Polskich, obradujące w roku kończącym I kadencję samorządu powiatowego w III Rzeczypospolitej, stwierdza, że pomimo różnorodnych trudności wynikających z niedokończonego procesu decentralizacji zadań i finansów publicznych, samorząd powiatowy odpowiedzialnie realizuje zadania i pokonując trudności krzepnie i rozwija się.

Dzisiaj już nikt nie podważa idei samorządności, która na obszarze całego kraju jest wypełniana przez jednostki samorządu lokalnego gminy i powiaty oraz województwa samorządowe, struktury o charakterze regionalnym.

Powiatom, z dniem 1 stycznia 1999 r. przekazano wiele nierozwiązanych, nabrzmiałych społecznie problemów o charakterze ponadgminnym z zakresu edukacji publicznej, ochrony zdrowia, pomocy społecznej, polityki prorodzinnej.

Od 1 stycznia 2000 r. również urzędy pracy, a wraz z nimi sprawy z zakresu aktywizacji zawodowej i przeciwdziałania bezrobociu, czyli najtrudniejsze problemy rynku pracy. Uczyniono to w nadziei, że powiaty je rozwiążą i same poradzą sobie z tymi zadaniami.

Z ubolewaniem należy stwierdzić, że decentralizacji zadań, kompetencji i odpowiedzialności nie towarzyszyła konieczna decentralizacja finansów publicznych, co stanowi poważny problem w wypełnianiu ustrojowej roli przez samorządy powiatowe.

Struktury samorządu powiatowego, w czasie czteroletniej kadencji, dokonały ogromu prac w sferze społecznej, diagnozując występujące na ich obszarach zjawiska społeczne, dzięki czemu mają świadomość konieczności wprowadzania systemowych rozwiązań zmierzających do naprawy istniejącego stanu rzeczy.

Informacje uzyskane z poszczególnych powiatów, opracowane przez Zarząd, komisje i konwenty ZPP oraz ekspertów ZPP w formie stanowisk, raportów, zbiorczych analiz i ocen są prezentowane przez Związek w imieniu wszystkich członków na ogólnopolskim forum. Są one źródłem wiedzy o rozmiarach problemów w skali kraju.

Za szczególnie niepokojące trzeba uznać nierozwiązane dotychczas problemy o zasadniczym znaczeniu dla dalszego funkcjonowania samorządu powiatowego tj.:

- niedokończona decentralizacja zadań rządowych na szczebel samorządu powiatowego (szkoły artystyczne) oraz występujące tendencje recentralizacji (chęć przejęcia przez resort rolnictwa szkół rolniczych i leśnych) a także konkretne decyzje recentralizacyjne (przejęcie w niezrozumiałym trybie przez resort zdrowia zadań z zakresu inspekcji sanitarnej),
- przekazywanie nowych zadań bez zapewnienia koniecznych środków finansowych na ich realizację, co jest sprzeczne z Konstytucją RP,
- niedokończony proces decentralizacji finansów publicznych; nadal obowiązuje epizodyczna ustawa o dochodach jst, która nie gwarantuje stabilnej sytuacji finansowej,
- nieuregulowane problemy związane z oddłużeniem szpitali przekazanych powiatom, podwyżki wynagrodzeń pracowników szpitali bez przekazania środków na ten cel („ustawa 203”),
- nierozwiązane, nabrzmiałe problemy rynku pracy i finansowania zadań z Funduszu Pracy, zwalczanie bezrobocia ze szczególnym uwzględnieniem bezrobocia młodzieży; narastające niedofinansowanie działalności urzędów pracy,
- niedokończenie procesu utworzenia powiatowej administracji zespolonej szczególnie w zakresie finansowania służb, inspekcji i straży,
- konieczność wypracowania systemowych rozwiązań w zakresie ustalania zasad naliczania subwencji drogowej; dotychczasowe rozwiązania są niedoskonałe, co w konsekwencji powoduje nierówne traktowanie podmiotów samorządowych.

Wzywamy Rząd Rzeczypospolitej Polskiej do partnerskiego traktowania samorządów powiatowych wyrażającego się m.in. konsultowaniem

przygotowywanych aktów prawnych dotyczących zadań wykonywanych przez powiaty (m.in. z zakresu kultury).

Związek Powiatów Polskich stwierdza, iż niezbędne są następujące działania Parlamentu, Rządu i resortów dot. realizacji zadań przez samorządy powiatowe w przedstawionych poniżej obszarach:

I. W obszarze finansów:

Niezbędne jest uchwalenie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, uwzględniającej wypracowane rozwiązania, które znalazły się w ustawie o dochodach jednostek samorządu terytorialnego uchwalonej przez Sejm poprzedniej kadencji lecz nie podpisanej przez Prezydenta RP.

Trudno sobie wyobrazić aby kolejna kadencja samorządów rozpoczynała się bez zagwarantowania odpowiedniego systemu finansowania jednostek samorządu terytorialnego, w którym dochody własne będą stanowiły podstawowe źródło.

Zgromadzenie Ogólne Związku Powiatów Polskich domaga się od Ministra Finansów

- niezwłocznego przygotowania projektu ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego i przedstawienie go do konsultacji środowiskom samorządowym ,
- wypracowania standardów finansowania zadań własnych i zleconych oraz ich wdrożenia, co zapewni stabilne podstawy gospodarki finansowej powiatu ,
- konsekwentnego przestrzegania konstytucyjnych zasad przekazywania nowych zadań na rzecz samorządów wraz z koniecznymi środkami na ich realizację,
- przedstawiania powiatom informacji na temat projektowanej wysokości środków z PFRON i KFP, corocznie w terminie do 15 listopada.

Oczekujemy spełnienia powyższych postulatów w projekcie budżetu Państwa na rok 2002

II. W obszarze rynku pracy i pomocy społecznej:

Bezrobocie w Polsce osiągnęło poziom katastrofy społecznej. Skalę problemu określa liczba osób pozbawionych możliwości podjęcia pracy oraz rosnące poczucie zagrożenia utraty pracy przez tych którzy jeszcze ją posiadają. Brak pracy jest dramatem nie tylko osób i rodzin borykających się z tym problemem, lecz także wywiera szkodliwy wpływ na rozwój młodego pokolenia Polaków.

Powyższa sytuacja powoduje spadek zaufania społecznego do osób i instytucji odpowiedzialnych za sprawne funkcjonowanie państwa. Ciężar odpowiedzialności rozkłada się na wszystkie segmenty systemu administracyjnego, które w zaistniałej i pogarszającej się sytuacji powinny ściśle ze sobą współpracować podejmując działania stosownie do swoich kompetencji i naglącej potrzeby chwili.

Jednym z elementów tego systemu są samorządy terytorialne, a w szczególności samorząd powiatowy. Obowiązujące regulacje prawne nie dając samorządom możliwości skutecznego oddziaływania, czynią je bezpośrednim uczestnikiem zagrożenia mieszkańców gmin i powiatów. Doświadczenie i propozycje starostów winny stać się inspiracją dla przedstawicieli administracji centralnej do podejmowania niezbędnych działań.

Dotychczasowa praktyka kontaktów przedstawicieli strony rządowej, parlamentarnej i samorządowej stoi w jaskrawej sprzeczności z powyższym oczekiwaniem.

Składane przez Związek Powiatów Polskich liczne propozycje dotyczące rozwiązania problemów bezrobocia i funkcjonowania administracji rynku pracy kwitowane są milczeniem. W tym względzie solidarne są kolejne rządy i ministrowie. Tylko zajęcie przez stronę rządową stanowiska wobec tych propozycji może być dowodem gotowości do współdziałania.

Równocześnie zdecydowanie protestujemy przeciwko opiniom przedstawicieli ministerstwa pracy i polityki społecznej wskazującym powiaty jako sprawców rosnącego bezrobocia.

Zgromadzenie Ogólne Związku Powiatów Polskich kolejny raz wzywa Rząd i Parlament do :

- natychmiastowego podjęcia wymiernych działań zapewniających tworzenie nowych miejsc pracy oraz do partnerskiego traktowania jednostek samorządu terytorialnego. W przeciwnym wypadku dramatyczna sytuacja milionów rodzin polskich, spowodowana bezrobociem – obciąży wyłącznie rząd i parlament,
- odstąpienia od rozwiązań zawartych w projekcie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13.02.2002 r. w sprawie algorytmu przekazywania środków Funduszu Pracy samorządom województw i powiatów, zmierzających do wzmocnienia roli oraz znacznego dofinansowania samorządów województw kosztem osłabienia i niedofinansowania samorządów powiatowych, co jest niezgodne z ustawą o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu,
- przekazania samorządom powiatowym 95 % środków Funduszu Pracy na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu,

- wzmocnienia powiatowych urzędów pracy poprzez: wypracowanie odpowiednich rozwiązań prawno – finansowych zmierzających do wyprowadzenia z powiatowych urzędów pracy zadań o charakterze socjalnym, wzmacniając równocześnie funkcję prozatrudnieniową; oraz do finansowania bieżącej działalności tych urzędów,
- opracowania jasnych i spójnych przepisów prawnych dotyczących pomocy społecznej w zakresie opieki nad rodziną i dzieckiem,
- ustalenia precyzyjnych i stabilnych zasad finansowania instytucji pomocy społecznej oraz zapewnienia środków na wprowadzanie i utrzymywanie standardów w placówkach pomocy społecznej,
- zapewnienia środków na realizację kosztownych inwestycji, zakupów inwestycyjnych i remontowych w domach pomocy społecznej i placówkach opiekuńczo – wychowawczych, ze szczególnym uwzględnieniem obiektów zabytkowych jako warunku realizacji programów naprawczych i osiągnięcie przez ww. placówki standardów do 2006 r.,
- terminowego przekazywania środków finansowych na realizację świadczeń i funkcjonowanie instytucji i placówek pomocy społecznej,
- wprowadzenia jednolitego systemu zatrudniania, wynagradzania, wymagań kwalifikacyjnych w jednostkach pomocy społecznej,
- zwiększenia dostępności i uelastycznienie procedur ubiegania się o środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz innych funduszy celowych,
- zwiększenia dotacji z budżetu państwa na utrzymanie PCPR – od roku 1999 utrzymuje się tendencja zmniejszania dotacji i wzrost wydatków w budżetach powiatów na utrzymanie PCPR, od 2002 r. zespoły ds. orzekania o stopniu niepełnosprawności realizują nowe zadania orzekanie w stosunku do dzieci i młodzieży do lat 16.

III. W obszarze ochrony zdrowia:

Związek Powiatów Polskich analizując projekt Ministerstwa Zdrowia „Narodowa Ochrona Zdrowia – strategiczne kierunki działania w latach 2002-2003” jest zaniepokojony planami Ministra zmierzającymi do powtarzania popełnionych w przeszłości błędów. Niepokojący jest zamiar centralizacji w rękach Ministra władzy politycznej, administracyjnej i kontrolnej nad Narodowym Funduszem Zdrowia. Powoływanie Rady Narodowego Funduszu przez Ministra daje mu pełną kontrolę nad działalnością funduszu i społecznych rad opiniodawczych przy delegaturach wojewódzkich, jest wyłącznie mistyfikacją mającą zachować wrażenie społecznej kontroli nad funduszem i dać poczucie wpływu na politykę zdrowotną partnerów społecznych w tym także samorządów powiatowych, które są organami założycielskimi dla ponad 85% szpitali w Polsce. Dokument istotny z punktu widzenia systemu ochrony

zdrowia ma charakter zbyt ogólny nie zawiera diagnozy obecnie funkcjonujących rozwiązań jak również nie uzasadnia proponowanych zmian w szczególności nie przedstawia analizy finansowej jego wdrożenia.

Od 1 stycznia 1999 roku, bez konsultacji i przygotowania przekazano powiatom szpitale, w wielu przypadkach bez całkowitego oddłużenia, bez wpływu na politykę Kas Chorych, z pełną odpowiedzialnością za stan finansowy szpitali, bez środków w budżetach na niezbędne dofinansowanie. Obecnie bez dialogu z samorządami powiatowymi - tworzy się sieć szpitali oraz centrów powiadamiania ratowniczego, na podstawie nieznanych zasad i kryteriów. Sieć szpitali krajowych i regionalnych ustalać ma samorząd wojewódzki. Udział powiatów na etapie tworzenia sieci jest istotny z uwagi na dopłaty z budżetu państwa na inwestycje szpitali znajdujących się w sieci.

Niepokojące jest też, że na spotkaniach z kierownictwem MZ padają pomysły ujednoczenia organów założycielskich, bez brania pod uwagę dofinansowań, dokonanych przez niektóre powiaty do swoich szpitali.

Zgromadzenie Ogólne ZPP domaga się od Ministra Zdrowia :

- określonych ustawowo zasad i granic autonomii oddziałów wojewódzkich kas chorych i zapewnienia demokratycznego przedstawicielstwa powiatów w organach stanowiących kas chorych, w proporcji do zadań realizowanych przez placówki, których są organami założycielskimi,
- zwiększenia składki na ubezpieczenie zdrowotne,
- wprowadzenia finansowania świadczeń zdrowotnych wg *procedur* medycznych jednolitych w całym kraju,
- zapewnienia udziału samorządom powiatowym na równych prawach z samorządami wojewódzkimi w kształtowaniu polityki zdrowotnej na swoim terenie, także przez współtworzenie wojewódzkich planów zdrowotnych,
- opracowania, z udziałem powiatów, kryteriów włączania szpitali do sieci szpitali krajowych i regionalnych,
- konieczne jest uporządkowanie i usprawnienie procesów prywatyzacji publicznych ZOZ-ów, w tym zakresie konieczne są spójne i komplementarne rozwiązania prawne, ujmujące również aspekty przekształceń w zakresie infrastruktury ochrony zdrowia,
- zapewnienia środków z budżetu państwa dla samorządów powiatowych na profilaktykę i szeroko rozumianą promocję zdrowia,
- samorząd powiatowy oczekuje niezwłocznego podjęcia decyzji w sprawie oddłużenia przejętych szpitali powiatowych *w zakresie kapitału oraz odsetek,*

- zagwarantowania równego dostępu do środków finansowych kas chorych dla szpitali niepublicznych oraz szpitali publicznych.

IV. W obszarze edukacji:

Zaplanowane w budżecie Państwa na rok 2002 kwoty części oświatowej subwencji ogólnej dla samorządów powiatowych nie gwarantują realizacji zadań statutowych z zakresu edukacji nałożonych na powiaty.

Niepokojące zjawiska zgłaszane przez powiaty dotyczą obniżenia nakładów finansowych na bieżące funkcjonowanie szkół i placówek oświatowych do poziomu zagrażającego właściwej realizacji zadań oświatowych. Przesunięcie terminu zdawania nowej matury spowodowało nie tylko dezorientację młodzieży ale przede wszystkim jest odstępniem od dostosowania polskiej edukacji do standardów europejskich. Skutkuje to również ponoszeniem dodatkowych kosztów, w tym również organizacyjnych, związanych z dwoma sposobami zdawania matur, co przy zaniżonej subwencji oświatowej na rok bieżący stwarza w powiatach dodatkowe trudności. Nadal brak jest spójnego i komplementarnego systemu prawnego w zakresie edukacji, który zawierałby kompleksowe rozwiązania prawno – organizacyjne pozwalające samorządom, dyrektorom, nauczycielom i nadzorowi pedagogicznemu na dobre funkcjonowanie szkół.

Nie zapewniono odpowiednich środków na inwestycje i remonty – inwestycje w szkolnictwie średnim - nie były objęte na szerszą skalę programem pomocy państwa, co przy rosnących kosztach utrzymania bazy powoduje niewydolność finansową samorządu powiatowego. Poziom dochodów własnych powiatów uniemożliwia realizowanie inwestycji i remontów w pełni zabezpieczających potrzeby szkół i placówek oświatowych. Samorządy powiatowe nie akceptują zaprzestania przez Ministerstwo Edukacji Narodowej i Sportu oraz Ministerstwo Obrony Narodowej kontynuowania projektu prowadzenia klas o profilu wojskowym w szkołach ponadgimnazjalnych, poprzez nie zwiększenie środków na te formy kształcenia, co faktycznie skutkować będzie nie przeprowadzaniem naboru do tych klas. Wobec konieczności zapewnienia odpowiednich kadr dla służb obrony cywilnej, ratownictwa oraz centrów zarządzania kryzysowego, działania takie nie znajdują uzasadnienia.

Związek Powiatów Polskich wnioskuje o wprowadzenie zasady, że do utworzenia szkoły ponadgimnazjalnej niepublicznej i publicznej potrzebna jest zgoda Rady Powiatu, na którego terenie zostanie ona utworzona.

W związku z wprowadzeniem w sprawozdaniach GUS serii S działu 5 określającego rodzaje niepełnosprawności uczniów, co jest zgodne z założeniami przyjętymi podczas tworzenia algorytmu podziału subwencji,

Związek Powiatów Polskich uważa, iż subwencja nie powinna być naliczana na podstawie dominującego rodzaju niepełnosprawności ale uwzględniać winna każdy z nich.

Nowe sprawozdania GUS serii S miały na celu ukazanie zróżnicowania wg rodzajów niepełnosprawności i dlatego nie należy ograniczać ich roli wyłącznie do dominującego rodzaju niepełnosprawności, co prowadzi do zniekształcenia informacji o rodzajach niepełnosprawności w szkołach.

Związek Powiatów Polskich uważa, że sprawozdanie EN – 8, będące informacją o ilości uczniów w szkołach na dzień 20 września danego roku, choć nie ma wagi sprawozdania GUS, może być pomocne i ułatwić podział środków z rezerwy oświatowej, dokonywany pod koniec roku.

W związku ze zmianą zasad finansowania zadań oświatowych w jednostkach samorządu terytorialnego oraz przekazania zadań związanych z doradztwem zawodowym dla nauczycieli do organów prowadzących, zaistniała potrzeba wprowadzenia nowych rozwiązań zmierzających do zapewnienia wszystkim nauczycielom właściwego dostępu do doradztwa i form doskonalenia zawodowego. Samorządy powiatowe, mimo permanentnego braku środków finansowych, dostrzegły tę potrzebę i odpowiedziały na nią tworząc powiatowe placówki doradztwa, których zadaniem stało się przede wszystkim diagnozowanie potrzeb edukacyjnych nauczycieli z terenu powiatu, organizowanie dla nich odpowiednich form doskonalenia oraz zatrudnienie doradców metodycznych obejmujących swoją opieką nauczycieli. Takie zadanie wymagało znacznych środków finansowych, nie przewidzianych ani w subwencji oświatowej, ani w planach finansowych powiatów i gmin. Nic więc dziwnego, że samorządy powiatowe w znacznym stopniu liczyły na wsparcie z budżetu państwa w realizacji doradztwa metodycznego dla nauczycieli (rezerwa celowa państwa nr 21). Poczynione wydatki oraz rozpoczęte działania w znacznym stopniu zaplanowane były w oparciu o mające dotrzeć do samorządów środki. Niepokojące są tendencje odejścia resortu od tych rozwiązań, co spowoduje w konsekwencji zmarnowanie wydanych już na ten cel środków. Na obszarze niektórych województw np. dolnośląskiego zostały wypracowane koncepcje współdziałania trzech szczebli samorządu gmina – powiat – województwo w realizacji doradztwa metodycznego dla nauczycieli.

Związek Powiatów Polskich uważa, że zarówno w obecnych rozporządzeniach jak i przygotowywanym na rok 2002, dotyczących finansowania bazy „C”, znajduje się wiele błędnych i niesprawiedliwych zapisów, m.in.:

- sposób dzielenia subwencji w części „C” jest sprzeczny z generalną zasadą „pieniądz idzie za uczniem”, z powodu istnienia górnego progu odnoszącego się do „...kwoty na zadania pozaszkolne w roku bazowym”, a nie „... na ucznia” tak jak w części „A i B”;

- przy wzroście zadań od 1 września danego roku kwota przyznawana jest na cztery miesiące. Stanowi to podstawę naliczania środków na cały następny rok. Baza ta powinna być przeliczona na okres 12 miesięcy (czyli trzykrotnie większa). Ta sytuacja spowodowała obniżenie bazy naliczania subwencji oświatowej, czego skutek przeniósł się na rok 2002, co w niektórych powiatach spowodowało obniżenie subwencji nawet o ok. 30%;
- istnienie progów powoduje przyznawanie środków jednostkom, którym zadania maleją (próg dolny) oraz zabieranie tym jednostkom, którym zadania wzrastają (próg górny).
Jest to rozwiązanie, naruszające zasadę zapewnienia środków na realizację ustawowych zadań. W związku z powyższym progi powinny zostać zniesione;
  - w bazie „C” należy uwzględnić skutki Karty Nauczyciela 2000 r., tak jak uwzględniono w bazie A i B.

W związku z powyższym domagamy się dokonania w I półroczu 2002 r. korekty naliczania bazy „C” eliminującej wskazane nieprawidłowości.

Ponadto proponowany algorytm na rok 2002 nie uwzględnia różnicy w siatce godzin pomiędzy poszczególnymi typami szkół, a w szczególności nie zapewnia środków na wzrost zadań w nowych szkołach ponadgimnazjalnych od 1 września 2002 r., w których ustawowa siatka godzin powoduje wzrost kosztów kształcenia rzędu 30-40%.

W roku 2001 przy ilościowym wzroście uczniów w szkołach gminnych o 12,5% dokonano korekty w algorytmie na rok 2001 (4.12), a przy jakościowej zmianie programu nauczania od września 2001 (wzrost zajęć od 30 do 40%) w obecnym projekcie algorytmu nie przewiduje się środków finansowych na ich wprowadzenie.

Zgromadzenie Ogólne Związku Powiatów Polskich domaga się od Ministra Edukacji Narodowej i Sportu uwzględnienia w polityce działania resortu wymienionych powyżej postulatów i wniosków oraz przygotowania rozwiązań prawnych, które winne zostać skonsultowane z samorządami powiatowymi jako organami prowadzącymi szkoły ponadgimnazjalne.

V. W obszarze współpracy międzynarodowej i integracji europejskiej:

Samorzady powiatowe skupione w Związku Powiatów Polskich z troską i uwagą śledzą proces negocjacji członkostwa Polski z Unią Europejską. Wobec wyzwania jakim dla naszego kraju będzie wejście w struktury europejskie oraz uwzględniając 3-letnie doświadczenia samorządowych powiatów w zakresie współpracy zagranicznej, Związek Powiatów Polskich wskazuje na potrzebę

szerszego włączenia powiatów w proces informowania społeczeństwa oraz przygotowań do referendum, które rozstrzygnie o integracji europejskiej. Zadania związane z przygotowaniem społeczeństwa do wejścia do Unii Europejskiej i przyszłym referendum wymagają przekazania wiedzy o procesie negocjacji i skutkach przyszłej akcesji oraz warunkach funkcjonowania w zjednoczonej Europie tych dziedzin gospodarki i administracji, za które odpowiadają samorządy powiatowe. Wyjaśnienia wymaga podział ról między administracją rządową i samorządem województwa (za integrację europejską odpowiada administracja rządowa, a za współpracę międzynarodową samorząd wojewódzki). Zadania samorządów powiatowych w zakresie integracji współpracy międzynarodowej mimo oczekiwań ze strony społeczeństwa nie zostały dotychczas określone. Zaniepokojenie samorządów budzi fakt braku możliwości opiniowania przez Związek Powiatów Polskich decyzji Rządu, dotyczących stanowisk negocjacyjnych w obszarze funkcjonowania powiatów.

Uczestnictwo Związku Powiatów Polskich i sukces programu „Polski Sołtys w Unii Europejskiej” dogłębnie świadczy o konieczności włączenia samorządów w proces informowania społeczeństwa, zwłaszcza wiejskiego o skutkach akcesji.

Związek Powiatów Polskich jest zwolennikiem integracji Polski z Unią Europejską. Wyrażając wolę samorządów, ZPP chciałby jednak czynnie uczestniczyć w podejmowanych decyzjach m.in. poprzez stałą informację o zajętych stanowiskach, możliwość współuczestniczenia w ich podejmowaniu. Wraz z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej niezwykle istotnym problemem jest przygotowanie samorządów do korzystania ze środków pomocowych, w tym unijnych funduszy strukturalnych. Kłopoty samorządów powiatowych w zakresie pozyskania środków przedakcesyjnych wskazują, że należy wypracować mechanizm umożliwiający pełne uczestnictwo powiatów w podziale środków unijnych. Dotychczasowe zasady pozyskania funduszy przedakcesyjnych spowodowały, iż powiaty w niewielkim stopniu skorzystały z tej formy pomocy. W przededniu akcesji Polski do Unii Europejskiej należy wyartykułować rolę samorządów powiatowych jako równoprawnych podmiotów ubiegających się o dofinansowanie. Absorbacja funduszy strukturalnych, zdaniem samorządów powinna być poprzedzona wzmocnieniem finansowym powiatów ze względu na wymóg zaangażowania środków własnych, których w obecnym systemie finansowania nie sposób jest wyasygnować w odpowiedniej wielkości.

Samorządy powiatowe wyrażają również zainteresowanie współpracą międzynarodową w ramach partnerskich, dwustronnych kontaktów. Z przeprowadzonych badań wśród członków Związku Powiatów Polskich wynika, że samorządy najczęściej prowadzą współpracę w zakresie wymiany

doświadczeń, wymiany zespołów artystycznych i młodzieży, organizacji wspólnych imprez sportowych. Inspirują współpracę między podmiotami gospodarczymi i organizacjami zrzeszającymi pracodawców, realizują wspólne projekty, poszukują inwestorów. Również podejmują współpracę organizacje pozarządowe. Współpraca zdaniem samorządów powiatowych powinna być kontynuowana poprzez nawiązywanie kontaktów z nowymi partnerami jak również poprzez rozszerzenie jej zakresu, w ramach istniejących umów i porozumień, o inne dziedziny życia społeczno-gospodarczego.

Samorzady powiatowe widzą potrzebę stworzenia zaplecza doradczego i informacyjnego, które służyłoby pomocą jednostkom szczebla powiatowego w działaniach związanych ze współpracą międzynarodową. Powiaty wskazują także na potrzebę organizowania szkoleń dla samorządów, obejmujących m.in. warunki i zasady prowadzenia współpracy, poszukiwanie partnerów zagranicznych, pozyskiwanie zewnętrznych źródeł finansowania, uczestniczenia we wspólnych programach pomocowych.

Zgromadzenie Ogólne Związku Powiatów Polskich oczekuje na współpracę Rządu ze Związkiem Powiatów Polskich, mającą na celu uwzględnienie aspektów integracji europejskiej i współpracy międzynarodowej w funkcjonowaniu powiatów po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej.

VI. W obszarze dróg powiatowych

Związek Powiatów Polskich od początku swojego istnienia, szczególnie poprzez prace Komisji Transportu ZPP starał się doprowadzić do stworzenia czytelnego, przejrzystego systemu podziału części drogowej subwencji ogólnej. Opracowane przez Komisję propozycje w przedmiotowym zakresie zostały przedłożone Generalnej Dyrekcji Dróg Publicznych, która jest odpowiedzialna za zbieranie danych z przeprowadzonych pomiarów natężenia ruchu.

Pomimo wspólnych uzgodnień dotychczas nie zostały wypracowane standardy w zakresie naliczania części drogowej subwencji ogólnej, a „Wytyczne pomiaru i szacowania średniego dobowego ruchu na zamiejskiej sieci dróg powiatowych”, interpretowane przez Generalną Dyrekcję Dróg Publicznych, doprowadziły do wielu nieporozumień. Zaistniała sytuacja spowodowała powstanie dużych różnic w wysokości przyznanych subwencji drogowych na rok 2002.

Związek Powiatów Polskich nie był informowany przez Generalną Dyrekcję Dróg Publicznych o podejmowanych decyzjach i dopiero w wyniku interwencji poszczególnych powiatów, niezadowolonych z naliczenia subwencji

na rok 2002, podjął działania interwencyjne na forum Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Zgromadzenie Ogólne Związku Powiatów Polskich oczekuje od Ministra Infrastruktury i Ministra Finansów podjęcia działań w celu zmiany proporcji finansowania dróg powiatowych poprzez zwiększenie środków przekazywanych na te drogi w stosunku do środków jakie są przekazywane na drogi *wojewódzkie*, krajowe i międzynarodowe.

Zgromadzenie Ogólne Związku Powiatów Polskich domaga się od Parlamentu likwidacji 10% rezerwy subwencji drogowej na dokończenie kosztem powiatów kilku byłych inwestycji centralnych na drogach przekazanych samorządom oraz podjęcia zgodnie z obowiązującą ustawą decyzji o przeznaczeniu 35% akcyzy od paliw na utrzymanie dróg .

VII. W obszarze funkcjonowania inspekcji nadzoru budowlanego

W roku 1998 proces tworzenia powiatowej inspekcji nadzoru budowlanego był absolutnie nieprzygotowany przez administrację rządową, zarówno pod względem prawnym jak i organizacyjnym, kadrowym i finansowym. Dzięki wysiłkowi starostów i prezydentów, ogromnym zaangażowaniu pracowników inspekcji powiatowej – praktycznie z niczego, zostały utworzone urzędy administracji publicznej. Brak było pomieszczeń, sprzętu (nawet biurek i krzesła), telefonów, kalkulatorów, oprogramowania, nie wspominając już o komputerach, które pojawiały się rzadko, a jeśli tak to był to sprzęt przestarzały, mogący, co najwyżej spełniać funkcję maszyny do pisania.

Obecnie sytuacja finansowa i kadrowa inspekcji nadzoru budowlanego jest tragiczna i nie gwarantuje możliwości realizowania przez nią ustawowych zadań i obowiązków. Liczba pracowników inspektoratów nie daje możliwości właściwego realizowania spraw wynikających z interwencji mieszkańców, a wręcz zupełnie ogranicza działania o charakterze prewencyjnym.

Tylko bardzo nieliczne inspektoraty utrzymują się tylko i wyłącznie z dotacji celowej. W znakomitej większości jest tak, że starostowie w takiej czy innej formie tym inspektoratom znacząco pomagają finansowo i organizacyjnie. Pomoc ta polega na udzieleniu inspektoratom pomieszczeń i nie obciążaniu kosztami z tego tytułu, nieodpłatnym udzieleniu sprzętu biurowego, nie obciążaniu kosztami za usługi pocztowe i telekomunikacyjne, wsparciu w obsłudze informatycznej i prawnej. Listę tę można by mnożyć, wymieniając konkretne formy wsparcia udzielanego przez samorządy powiatowe.

Najczęściej inspektoraty, nieodpłatnie korzystają ze wsparcia administracji starostw powiatowych i urzędów miast w zakresie obsługi kadrowej, finansowej i sekretarskiej oraz z oprogramowania komputerowego zainstalowanego w tych urzędach, także ogromne zbiory dokumentacji produkowanej przez administrację nadzoru budowlanego (mającej w przeważającej wielkości kategorię A), umieszcza się nieodpłatnie

w archiwach starostw i urzędów miast na parach powiatu.

W chwili obecnej wiele inspektoratów nie ponosi opłat za lokal, telefon czy wysyłkę poczty z własnych budżetów (dotacji celowej). Sprzęt biurowy, w przeważającej części, także nie jest własnością inspektoratów..

Oceniamy, że w zależności od uwarunkowań lokalnych, samorzady powiatowe pokrywają, w różnej formie, od 40% do 80% wydatków związanych z utrzymaniem inspekcji budowlanej! Tylko dzięki temu wsparciu inspekcja budowlana może w ogóle funkcjonować!

Ze względu na wagę zadań realizowanych przez inspekcje nadzoru budowlanego **Zgromadzenie Ogólne Związku oczekuje od rządu podjęcia pilnych działań w kierunku zmiany aktualnej - niekorzystnej sytuacji w inspekcji nadzoru budowlanego**, zapewnienia środków finansowych na zatrudnienie dodatkowych pracowników, pokrycie kosztów rzeczowych związanych z działalnością inspektoratów, a przede wszystkim kosztów transportu i korespondencji. Niezbędne są także zmiany legislacyjne usprawniające działalność inspekcji nadzoru budowlanego.

VIII. W pozostałym zakresie:

Związek Powiatów Polskich podejmował wraz z innymi organizacjami samorządowymi, w ramach prac Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, działania mające na celu wypracowanie jednolitej wykładni ustawy z dnia 21 grudnia 2001r, o zmianie ustawy o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 154 poz. 1799). Stanowisko Strony Samorządowej Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu zostało przedstawione w dniu 27 marca 2002 r. Stronie Rządowej, która w ciągu 14 dni ustosunkuje się do przedłożonej propozycji.

Zgromadzenie Ogólne Związku Powiatów Polskich oczekuje zaakceptowania w pełni przez Rząd, przedstawionej propozycji interpretacji ustawy, zgodnie z którą;

- bazą wyjściową dla osiągnięcia efektu kształtowania wynagrodzeń w 2002 roku w jednostkach samorządu terytorialnego (tzn. zamrożenia wynagrodzeń na poziomie wykonywania w roku 2001), są prawne i faktyczne zobowiązania z tytułu wynagrodzeń w stosunku do poszczególnych zatrudnionych, zgodnie z zasadami wynikającymi z obowiązującego ustawodawstwa pracy a w szczególności kodeksu pracy i ustawy o pracownikach samorządowych, regulujących stosunki pracy w samorządach, i utrzymanie tak rozumianego poziomu wykonania za rok 2001 w roku 2002,
- kształtując wielkość wynagrodzeń w 2002 roku konieczne jest uwzględnienie dodatkowych zobowiązań samorządów z tytułu nowych

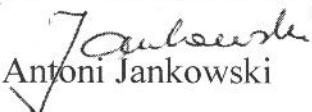

zadań, przekazanych ustawowo samorządom od dnia 1 stycznia 2002 roku. Nowe zadania rodzą obowiązek zagwarantowania środków na ich realizację.

Związek Powiatów Polskich opracowując Raport o nowych zadaniach przekazanych powiatom w 2001 – 2002 r. stwierdza, że pomimo wielokrotnego sygnalizowania, w dalszym ciągu uchwalane są przez Parlament i Rząd akty prawne niespójne z obowiązującym systemem prawnym, bez wcześniejszych analiz skutków finansowych, bez przygotowania rozporządzeń wykonawczych do ustaw, co w konsekwencji rodzi bardzo poważne problemy w procesie ich realizacji, a niekiedy wręcz niemożność ich wykonania. Przykładem mogą być m.in. ustawa o kształtowaniu wynagrodzeń w sferze budżetowej, ustawa o zalesianiu, pakiet ustaw o ochronie środowiska, o dostępie do informacji publicznych, prawo o ruchu drogowym, o transporcie drogowym i wiele innych.

Zgromadzenie Ogólne Związku Powiatów Polskich zwraca się do Parlamentu i Rządu o podjęcie kompleksowych działań w celu zapewnienia w procesie tworzenia prawa przestrzegania procedur gwarantujących uchwalanie ustaw i wydawanie aktów wykonawczych, spójnych z obowiązującym systemem prawnym, co jest warunkiem koniecznym do prawidłowego funkcjonowania demokratycznego państwa prawa.

Przewodniczący
IV Zgromadzenia Ogólnego
Związku Powiatów Polskich

Antoni Jankowski